

KLIMATRAPPORTEN SOM FÖRSVANN

*Linnea Eriksson, Karolina Isaksson, VTI
Christina Lindqvist, Jakob Allansson, Malmö Uni*

vti

EN MAKTANALYS AV KLIMATFRÅGANS INTEGRERING I NATIONELL TRANSPORTPLANERING

Bakgrund:

Svårigheter att integrera klimathänsyn i långsiktig transportplanering och beslutsfattande

Det finns en begränsad kunskap om nationell transportplanering och beslutsfattande i forskningen

Finansiär: Naturvårdsverket

Syfte:

Att kritiskt undersöka svensk nationell transportplanering och beslutsfattande, med fokus på formella och informella institutionella förutsättningar för att klimatmål ska integreras i strategiska beslut kring långsiktig utveckling av transportinfrastrukturen.

HUR FÖRSTÅR VI MAKTT?

- Tröghet, Motstånd, Förändring
- Makt som ett strukturellt fenomen: normer, rutiner och praktiker som strukturerar individers agerande

Teoretiska perspektiv

- Governmentality → Regime of practice

Klimatrapporten som försvann = ett fall som synliggör rådande maktstrukturer

Material

Kvalitativa djupintervjuer och dokumentanalys

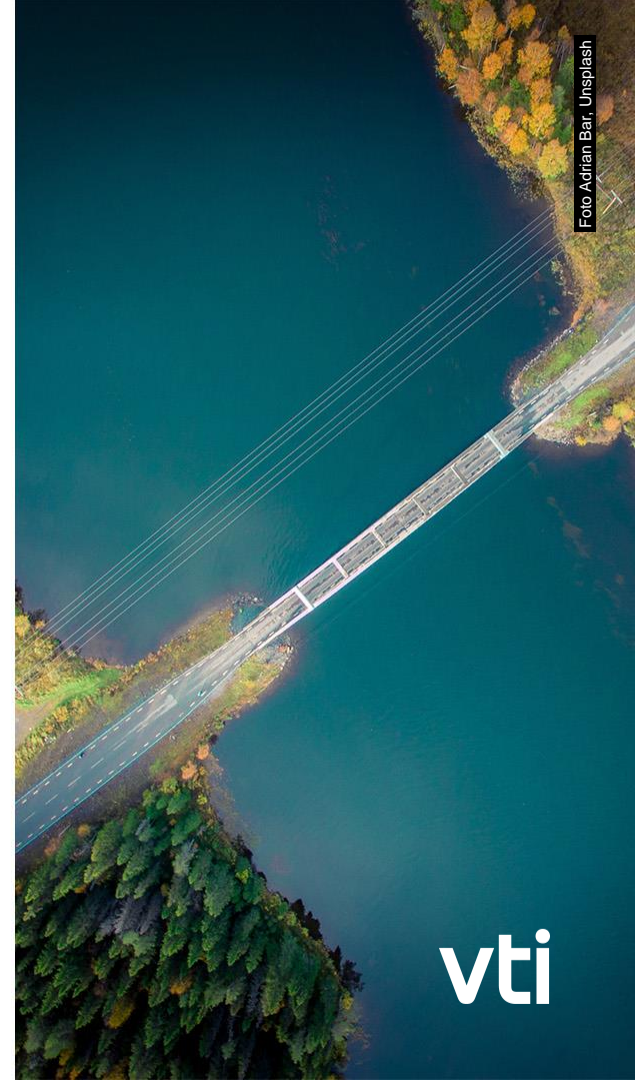
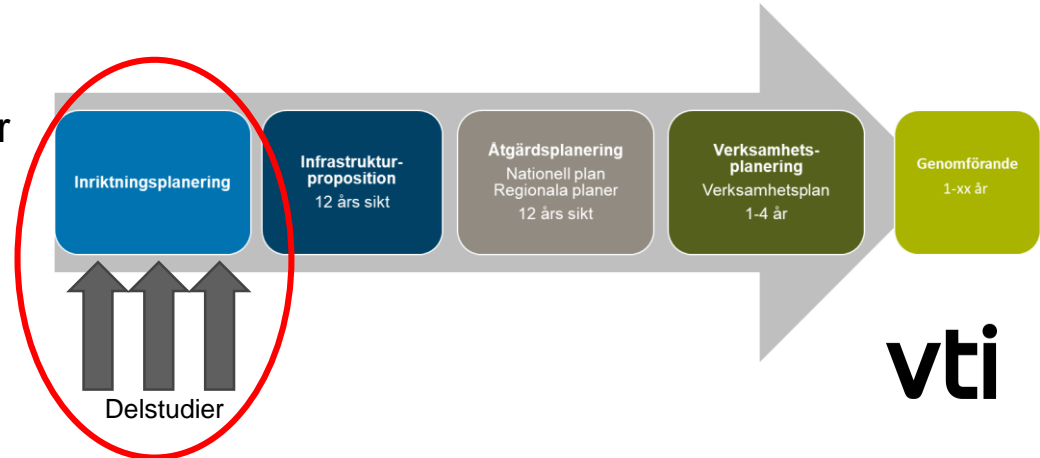

Foto Adrian Bar, Unsplash

KLIMATRAPPORTEN 2015

- En delstudie till inriktningsplaneringen 2018-2029
- Baserades på Trafikverkets klimatscenario:
  - Nära noll växthusgasutsläpp 2050
  - 80% minskning av fossila bränslen hos vägtransporter 2030
- Workshopar enligt back-casting för att identifiera brister och behov av åtgärder och styrmedel för att nå målen.
- Resultat: Transporteffektivt samhälle
- Inkluderades inte i underlaget till regeringen och blev först inte officiell

RESULTAT: RÅDANDE PLANERINGSREGIM

- Utgångspunkt för planeringen är prognoser över trafikutvecklingen: identifierar behov och brister.
  - Prognoser över trafikutvecklingen baserat på beslutad politik (= ekonomiska styrmedel) ska göras
  - Samhällsekonomisk analys (CBA) ska göras
  - Antaganden bygger endast på kvantifierbara värden som är säkerställda enligt nationalekonomisk teori och metod – uppfattas som objektiva
- Enligt denna regim är det detta som krävs för att något ska ses som **relevant** och **kvalitetssäkrat** - som kan presenteras för regeringen.

KLIMATRAPPORTEN SOM UTMANANDE PLANERINGS PRAKTIK

- Utgångspunkt för planeringen var de förutsättningar som klimatscenariet gav för transportutvecklingen – givet att de uppsatta målen ska nås, vilka behov och brister måste vi åtgärda idag?
  - Målled process
  - Ingen prognos eller CBA gjordes på de åtgärder som föreslogs.
- De tekniker och kunskapsperspektiv som används inom rådande regim användes inte = utifrån rådande regim ej kvalitetssäkrat och därmed inte med säkerhet rimligt

SAMMANFATTNING OCH AVSLUTANDE REFLEKTION

- Studien av klimatrappporten som försvann har synliggjort maktstrukturer (rådande planeringsregim) som präglar nationell planering
- Maktstrukturen har betydelsefulla konsekvenser: krav på specifik metodtillämpning (prognos + CBA) väger tyngre än att exempelvis klimatmål görs till utgångspunkt för planeringsarbetet
- Planeringsregimen möjliggör inte den förändring som måste till om vi ska kunna förändra transportsystemet och uppnå klimatmålen.

→ Insikten om vilken betydelse rådande planeringsregim (maktstrukturer) har för planeringen är mycket viktig om en förändring av transportsystemet ska kunna ske.